

SSB-002

सरल संस्कृत बोध में प्रमाण-पत्र कार्यक्रम
(SSBOL)

सरल संस्कृत बोध—द्वितीय बोध:

Time : 3 Hours

Maximum Marks : 100

नोट : i) 1 तः 20 पर्यन्तं सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति।

ii) 21 तः 30 पर्यन्तं सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति।

iii) 31 तः 37 पर्यन्तं केचन पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः।

निर्देशः अधोलिखित प्रश्नेषु उचितं विकल्पं चिनुत— (1×20=20)

1. 'रामः' इत्यस्य द्वितीया-विभक्ति एकवचने रूपं स्यात्—

A) रामान्

B) रामम्

C) रामैः

D) रामेण

2. 'गुरु' इत्यस्य प्रथमा-विभक्ति-बहुवचने किं रूपं भवति?

A) गुरोः

B) गुरुः

C) गुरवः

D) गुरुणा

3. अधोलिखितेषु कः शब्दः द्वितीया-विभक्तौ अस्ति:?

A) नेतारम्

- B) नेतृभ्यः
- C) नेता
- D) नेतरि

4. "दो छात्र पढ़ते हैं" इति हिन्दीवाक्यस्य संस्कृतरूपं स्यात्—

- A) छात्रः पठति
- B) छात्रौ पठतः
- C) छात्राणां पठनाय
- D) छात्राः पठन्ति

5. 'रामाय तस्मै नमः' इति वाक्ये नमः योगे का विभक्ति?

- A) प्रथमा
- B) सप्तमी
- C) चतुर्थी
- D) षष्ठी

6. रिक्त स्थानं पूर्यन्तु—

माता.....दुग्धं ददाति।

- A) शिशवे
- B) शिशवः
- C) शिशुना
- D) शिशुः

7. शुद्धवाक्यं चिनुत—

- A) वस्तु अस्ति
- B) वस्तुनी अस्ति
- C) वस्तूनि अस्ति
- D) वस्तून अस्ति

8. पयोमुच्-शब्दस्य अर्थः अस्ति—

- A) पयकारक
- B) पयहारक
- C) तालाब
- D) मेघ

9. 'श्रीमत्' इत्यस्य चतुर्थी-विभक्ति एकवचने रूपं स्यात्—

- A) श्रीमतः
- B) श्रीमूते
- C) श्रीमतोः
- D) श्रीमत्सु

10. संज्ञा शब्दानां-स्थाने के प्रयुक्ताः भवन्ति?

- A) अव्ययशब्दाः
- B) प्रत्ययाः

C) सर्वनामशब्दाः

D) विशेषणशब्दाः

11. 'अपठत्' इत्यस्य लकारः अस्ति—

A) लङ्

B) लृट्

C) लुट्

D) विधिलिङ्

12. अधोलिखितेषु पठ्धातोः विधिलिङ्लकारस्य रूपं स्यात्—

A) पठन्ति

B) पठति

C) पठ्

D) पठेत्

13. लो ट्लकारस्य प्रयोगः कस्मिन् अर्थे भवति ?

A) आज्ञार्थे

B) वर्तमानार्थे

C) भविष्यत् का लाभे

D) पूरणार्थे

14. निम्नलिखितेषु केन धातोः अर्थपरिवर्तनं भवति?

A) प्रत्ययेन

B) शब्देन

- C) उपसर्गेण
- D) अव्ययेन

15. प्रत्यागच्छति-पदे कः उपसर्गः अस्ति?

- A) परी
- B) प्रती
- C) प्रति
- D) प्रत्या

16. व्यवहरति-पदे क उपसर्गः अस्ति?

- A) वि
- B) व्य
- C) व्या
- D) वी

17. '01 : 15' इत्यस्य संस्कृत रूपं स्यात्—

- A) पादोनैकवादनम्
- B) सपादैकवादनम्
- C) साधेर्केवादनम्
- D) एकपंचदशवादनम्

18. 'सवा दो बजे' इत्यस्य संस्कृतरूपं स्यात्—

- A) द्विपादवादनम्
- B) सपादद्विवादनम्

- C) सार्धद्विवादनम्
D) द्विपंचदशवादनम्

19. 'कब पढेगा' इति हिन्दीवाक्यस्य संस्कृतरूपं स्यात्—

- A) कदा पठसि
B) कदा पठत
C) कदा पठिष्यति
D) कदा पत्

20. 'युवक स्नान के लिए कहाँ जाता है?' इति हिन्दीवाक्यस्य संस्कृतरूपं स्यात्—

- A) युवकः स्नानाय कुत्र गच्छति ?
B) युवकः स्नाने कुतः गच्छसि ?
C) युवकः स्नानार्थं कुत्र गच्छसि ?
D) युवकः स्नानार्थं कुत्र गच्छति

निर्देशः सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः। (10×3=30)

21. अजन्तपुल्लिङ्गस्य पञ्च शब्दान् लिखन्तु।

22. पठ्धातोः लृट् लकारस्य रूपाणि लिखन्तु।

23. भूतकालाय संस्कृतभाषायां कस्य लकारस्य प्रयोगः भवति ? सोदाहरण वर्णनं कुर्वन्तु।

24. अधोलिखित हिन्दीवाक्यानां संस्कृतरूपं लिखन्तु—

- A) मोर नाच रहे हैं।
B) राम विद्यालय जाता है।

C) बालक रस पीता है।

25. अधोलिखितेषु शब्देषु मूल धातवः लिखन्तु—

A) रक्षा

B) चुराना

C) जाना

D) त्यागना

26. कोष्ठकात् उचितक्रियापदं चित्वा वाक्यानि लिखन्तु —

A) सः गृहं ..... (गच्छसि/गमिष्यसि/गच्छतौ)

B) श्रमिकः कार्यं ..... (करिष्यति/करिष्यावः/करिष्यामि)

C) रामः विद्यालयं ..... (गच्छति/गमिष्यन्ति/गच्छावः)

D) सुरेश भोजनार्थं ..... (गच्छति/गच्छथ/गच्छतः)

27. ल्यप् प्रत्ययस्य पञ्च उदाहरणानि लिखन्तु।

28. तुमुन् प्रत्ययस्य कस्मिन् अर्थे प्रयोगः भवति ? तुमुन्-प्रत्यय योजयित्वा चत्वारि वाक्यानि लिखन्तु ।

29. च, एव, इदानीम्—अव्ययपदैः योजयित्वा उदाहरणानि लिखन्तु।

30. कति, कथम्, किमर्थम्-अव्ययपदैः योजयित्वा उदाहरणानि लिखन्तु।

निर्देश : प्रदत्त-प्रश्नेषु केचन पञ्च समाधेयाः। (5×10=50)

31. लकाराणां नामानि लिखन्तु। पठ्धातोः लट् लकारस्य रूपाणि लिखन्तु।

32. हरि शब्दस्य रूपाणि लिखन्तु।

33. किम्, कुत्र, कति, कदा, कुतः, कथम्, किमर्थम् इत्यादि सप्तककाराणां माध्यमेन प्रश्ननिर्माणं कृत्वा वाक्यानि लिखन्तु।

34. सुभाषित- माध्यमेन आचार-व्यवहारस्य वर्णनं कुर्वन्तु।

35. का नाम नीतिः? विस्तारपूर्वक-सोदाहरण वर्णनं कुर्वन्तु।

36. 'भारतवर्षस्य प्राणभूतं संस्कृत संस्कृतिः चा' इति विषयम् अधिकृत्य दशवाक्यानि लिखन्तु।
37. दशवाक्येन स्व-परिचयं लिखन्तु।